Nro 254
D. 22. Września.
SOBOTA.
ROK 1827.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Konfederacja Jeneralna Sandomierska 1703.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

W dniu 28 z. m. wracaiąc od wód w *Ems* zakończył życie w *Wejmarze* Wny *Józef Axamitowski* Pułkownik, Maior placu Miasta Stołecznego Warszawy, Kawaler Orderów *Rossyjskich*, Sgo Włodzimierza IIIciej klassy, S. Anny IIgiej z brylantami. *Polskich*, S. Stanisława IIgiej klassy i Krzyża Wojskowego, *Francuzkiego*, Legji Honorowej, tudzież *Obojga Sycylji*. Od młodości iako Paź, następnie iako Koniuszy zostawał przy dworze Króla Stanisława Augusta, i aż do zgonu Tego Monarchy, był przy Jego boku. Od roku 1806 ciągle aż do śmierci służył w Wojsku *Polskiem*, odbył kampanje w roku 1806, 1807, 12, 13 i 14; od lat kilkunastu był Maiorem Placu. Gorliwy w pełnieniu obowiązków służby, doświadczony miłośnik porządku, nigdy potrzebuiącym nieodmówił pomocy, przyiaźnej rady, lub pociechy. Kto go znał zbliska niezawiódł się na dobroci serca Jego. Niczem niezachwiana wierność i niezmordowana czynność ściągnęły na Niego względy i łaskę Wiekopomnej pamięci N. Cesarza i Króla ALEXANDRA, których mu kilkokrotnie raczył okazać dowody. Wśród trudnych okoliczności iakie przeżył, umiał sobie zjednać zadowolnienie i przychylność Zwierzchników, miłość i szacunek Podwładnych i Obywateli. Pułkownik *Axamitowski* przeniosł się do wieczności opatrzony SS. Sakramentami. J. K. M. W. Xżę *Wejmarski* codziennie kazał dowiadywać się o stanie iego zdrowia. Z Jego również rozkazu zwłokom zmarłego towarzyszyli do grobu wszyscy Officerowie garnizonu miasta *Wejmaru*, a nazaiutrz znajdowali się na Nabożeństwie. Trumnę nieśli Podofficerowie. Pochowanym został dnia 31 z. m. na Smętarzu Ewangielickim w *Wejmarze* w grobie umyślnie dla Niego wymurowanym.

P. *Wilhelm Kolter* Sztukmistrz Gimnastyczny, składa niniejszym najczulsze dziękczynienie Szan: Publ: za doznane tyloliczne względy, i donosi że iutro *niezawodnie ostatnie widowisko* okaże, wraz z wielkim Faierwerkiem brylantowym.

W *Wilnie* wkrótce ma dać Koncert *Alexander Bernard*, którego talent w *Petersburgu* i *Moskwie* zachwycił i zadziwił lubowników muzyki, a którego teraz nazywaią *młodym Wileńskim Wirtuozem*.

NOWOSCI ZAGRANICZNE.

Donoszą z *Chin*, że wojna w małej *Bucharji* dotąd nie iest ukończona. Miasto *Kaszgar* i inne miejsca tej prowincji zostały przez buntowników zdobyte, przeto rząd Cesarstwa Chińskiego iest w obawie, że ieszcze więcej utraci kraiu. D. 2 Stycz: r. b. stoczono krwawą bitwę, w której wojsko Chińskie zostało zupełnie zniszczone. Najwyższy dowódca Chiński *Kcking - Kseang* poległ. W miejscu iego mianował Cesarz Chiński *Changa - Kung*. Reszta pozostałego wojska ściągnęła się do *Jli*.— Sławny Członek Parla-

mentu Angiel: Lord *Hamilton*, zakończył życie. —W ciągu 6ciu tygodni przybyło z *Irlandji* do *Szkocji* 12,000 bezczynnych robotników.— W *Szkocji* znajduie się pewny Professor wsławiony z wielu pism rozmaitych, czasami tak traci przytomność, że idąc przez ulicę nie widzi nikogo, ani słyszy ieżeli kto spotkawszy go co przemówi. Pewnego razu w takim znajduiąc się roztargnieniu, szedł prosto i przybył do iednego z małych kanałów, wszedł w wodę iakby nieczuł że się w niej znajduie, nakoniec na silne zawołanie kobiety obrócił się i wyszedł z kanału, spostrzegłszy dopiero że iest cały zmoczony. —Pewny zbrodniarz osądzony na śmierć w iednem z miasteczek Angielskich, miał być morzem odesłany do miasta *Szester*, gdzie miano na nim wykonać wyrok śmierci; w drodze prosił Officera dowodzącego strażą, ażeby mu pozwolił udać się do przedniej części okrętu, a gdy uzyskał pozwolenie, oddaliwszy się o kilka kroków, skoczył w morze wraz z więzami któremi był obciążony i utonął. —D. 3 b.m. Pani *Katalani* przybyła do *Sztokolmu*, gdzie ma zabawić przez kilka tygodni. — Pan *Kint* w *Dreznie* pisze teraz drugą część opery *Wolnego Strzelca*, która najprzód ma być daną w Anglji, a potem w Niemczech. — Gdy gwardja Szwajcarska w *Paryżu*, dowiedziała się o pożarze w miasteczku *Frutigen* w *Szwajcarji*, utworzyła niezwłocznie składkę między sobą, a zebrawszy 1,200 franków posłała ie swoim nieszczęśliwym współbraciom.—Donoszą z *Madrytu*, że P. *Kolomarde*, wróciwszy do zdrowia dał świetny obiad dla Ministrów. Niedawno odbyła się wielka rada gabinetowa w *Madrycie*, na której Król prezydował; poczym wysłano Kurjerów do *Lisbony*, *Paryża*, *Londynu* i *Barcelony*. Xżę *Don Karlos*, który dotąd ieszcze nieodjechał do *Paryża* znajdował się także na tej radzie, podawszy ważne wnioski dla Państwa Hiszpańskiego.—Po odjeździe P. *Rekacho* byłym Ministrze policji, widać wiele osób w *Madrycie*, które dawniej nie mogły znajdować się w tej stolicy.—Dnia 5 b. m. otworzono w *Paryżu* scenę *Angielską* w teatrze *Odeonie*, rozpoczęto: Komedjami *Szerydana*, pod tytułem: *Rywale i Honor i szczęście*. Teatr był do natłoku napełniony widzami. Orkiestra grała ulubioną pieśń: »Niech żyie Henryk IV!» a późniéj, »Boże utrzymaj nam Króla» co wszystko przyięto z oklaskami. —Towarzystwo *Angielskie* zajmuiące się rozkrzewianiem wiary *Chrześcjańskiej* między *żydami*, odprawiło d. 4 b. m. osme coroczne zgromadzenie w *Londynie*. W ostatnim roku rozdało 500 exemplarzy Biblji i tyleż Nowego Testamentu. Wspomnione towarzystwo ma 33 Missjonarzy w *Niderlandach*, *Polsce*, *Niemczech*, *Egipcie*, *Smirnie* i *Madras*. Między temi Missjonarzami iest 10 nawróconych *żydów*.—P. *Bareta*, właściciel papierni we *Francji*, odkrył nową własność *kartofli*. Po oskrobaniu, robi z nich mocny papier do pakowania, i spodziewa się robić z nich także papier do pisania.— Powszechnie mniemano, iż P. *Walter Skot* w swoim opisie życia *Napoleona* umieści kilka objaśnień względem bitwy pod *Waterllo*, które ten sławny autor spodziewał się otrzymać od Xięcia *Wellingtona*. Xiąże iednak na pytania iego odpowiedział tylko te słowa: *Francuzi mocno nam dokuczyli*, *ale my im bardziej*.— W *Genewie* spodziewaią się wkrótce przybycia Hrabiego *Kapo d'Jstrja*, udaiącego się do *Grecji*. Mieszkaiący tam liczni *Grecy* chcą dać ucztę dla tego nowego Prezydenta swoiej ojczyzny; lecz zapewne Hrabia wymówi się od iej przyięcia.—*Nowy Sposób wyrywania zębów*. Wynalazek ten winniśmy Anglji: W środku

każdego zęba trzonowego, znajduie się mały otwór, w którym się schodzą delikatne nerwy, przechodzące przez korzenie zębów. Te nerwy wystawione na wpływ powietrza przez uszkodzenie powłoki emaljowej, są właściwie siedliskiem bolu zębów. Doświadczenie przekonało, iż korzenie mogą pozostać w szczękach bez bolu, ieźli tylko nie są uszkodzone. To podało myśl do wynalezienia instrumentu wyrywaiącego wyższą część zęba. Doświadczenia w tym względzie czynione, nie pozostawiły nic do życzenia. Cała operacja odbywa się śpiesznie i bez żadnego bolu. Korzenie pozostaiące w szczękach, użyteczne zą do żucia potraw i niedopuszczaią zapadania wyższej części mięsistej, które udziela się nawet ustom, ieźli brakuie całego rzędu zębów. Oprócz tego utrzymuią korzenie w mocy zęby zdrowe, które dawniej często dla tego tylko wypadały, że obok siebie miały miejsca próżne.— *Przemysł turecki.* Turcy nie maią wcale rękodzielni, któreby im właściwe były; lecz w wyrabianiu lulek przechodzą wszystkie narody. Jch farbierze celuią doborem farb świetnych, pomiędzy któremi znajduie się kolor, iakiego żaden kraj naśladowaćby niepotrafił. Jestto rodzaj szkarłatu, wyciągnionego z koszenili, maiący nader świetny połysk i moc koloru. Podanie niesie, iż *Krzyżacy* nauczyli *Gallów* wyrabiania koloru szkarłatnego, który z pięknością łączył wielką trwałość. Wyciągany był z pewnej dzikiej rośliny z żółtym kwiatem zwanej *soukou* (czerwona). Zdaie się, że farba ta musi być szkarłatem Tureckim. Pracuiąc przy kółkach przędzarskich Turcy używaią palców u nóg do kierowania nożycami, i w tem działaniu do wysokiego stopnia zręczności dochodzą.

Ze Lwowa. — Księgarnia P. Franciszka *Pillera* ogłasza prenumeratę na *Poezje Jana Nep: Kamińskiego.* Takowe zawierać będą Sonety, przekłady z obcych poetów i poezje rozmaitej treści. Sonety osobny tomik składaiące wyjdą niezawodnie d. 20 Października, a d. 20 Listopada roku bieżące: przekładania i poezje treści rozmaitej. Prenumerata kosztuie 2 ZR. w M. K.

W dniach 17 i 18 b. m. odbył się popis publiczny uczniów Szkoły rabinów. Zaszczycił go swą przytomnością JW. Senator Woiewoda Minister prezyduiący w Kommissji Rządowej W. R. i O. P., w towarzystwie JW. Radcy stanu Marcina Z a l e s k i e g o, JW. Wizytatora Jener: szkół K o s s a k o w s k i e g o, tudzież JW. Jgnacego Z a l e s k i e g o, Dyrektora Komitetu do urządzenia starozakonnych, z całym składem tegoż komitetu, urzędników z rozmaitych rządowych wydziałów, professorów Królewskiego uniwersytetu, członków bożniczego dozoru, miejscowego Rabina, i wielu szanownych mieszkańców stolicy, ciekawych powodzenia tego nowego instytutu. Uczniowie zdawali sprawę z iezyków polskiego i hebrajskiego, z ieografji, historji, arytmetyki, ieometrji, talmudu i nauk przyrodzonych:; i we wszystkich tych przedmiotach piękny okazali postęp, ilo że od otwarcia szkoły zaledwie 10 upływa miesięcy. JW. Minister, uznaiąc troskliwość komitetu starozakonnych, pod którego bezpośrednim kierunkiem Szkoła rabinów zostaie, raczył, pracy i gorliwości uczących i uczniów, wymierzyć najmilszą nagrodę zupełnem swem z powodzenia instytutu zadowoleniem. Nadto, po skończonym examinie, zwiedził zakład instytutu, oraz stancje alumnów maiących pomieszkanie w domu szkoły. Za pilność w naukach i wzorowe postępowanie; otrzymali szkolne nagrody, Kuczyński, Ribinstein Motyl, Kirszenszaft, Freider, Rubinstain Markus, i Librecht: zasłużyli na publiczną pochwałę: Szwajcer, Silberman, Talgryn, Hermelin, Cetneszwer, Horwic, Szwarc, Rotwand, Brüner, Landau, Szyreman, Nelken, Goldman, i Hernisz. Szkoła rabinów, maiąca, według planu organizacji, składać się z klas 5ciu, w przeciągu tego roku pierwszego (w którym oprócz trudności zwykle towarzyszących każdemu nowemu zakładowi, nadto, przyjmowani uczniowie nie tylko bez potrzebnych wiadomości, lecz nawet zupełnie obcy kraiowemu ięzykowi) miała dopiero

klassę iedną i uczniów 40 przeszło. Instytut ten, dziś w pierwszym swym zarodzie, tyle iuż każdego obchodzący, będzie, dla interessu kraiu, a mianowicie dobra starozakonnych, stawał się coraz ważniejszy, w miarę czasu, w iakim pod troskliwą opieką rządu, będzie się rozwiiał i dojrzewał. Z niego to młodzież mojżeszowego wyznania, wychodząc równie biegła w przepisach i dokładnej znaiomości swej religji, iak dostatecznie usposobiona w najpotrzebniejszych naukach świeckich, przeznaczona z czasem na zaięcie po kraiu posad rabinów, podrabinów i nauczycieli przy szkołach swego wyznania, ma roznieść pierwsze promienie oświaty i ukształcenie pomiędzy swym ludem: który pod tym względem zbyt długo u nas zaniedbany, zbyt długo żywe swe zdolności trzymał w uspieniu lub złem życiu, ze szkodą kraiu i własną. (Moni.)

DONIESIENIA.

Dyrekcja Mennicy Króle: Polskiego.

Podaie do powszechnej wiadomości, iż gdy Licytacja d. 29 Sierpnia r. b. odbyta na sprzedanie welinowego różno-kolorowego papieru bez skutku została, naznacza się więc dzień 2gi Października r.b. na nową Licytacją o 3ciej godzinie z południa w Mennicy, gdzie w Kassie warunki Licytacji przejrzeć można. Osoba składaiąca 100 złp. w bezpieczeństwo, i najwięcej ofiaruiąca, pierwszeństwo będzie miała sobie przyznane. — Warszawa dnia 19go Września 1827 r. — Dyrektor Bieńkowski. — Kontroller Jeneralny Karól Hoffmann.

Za Żelazną Bramą przy ulicy Targowej pod Nr 957, Appartament składaiący się z Pokoiów dziesięciu, Kuchnia z dwoma Stancjami, Stajnia, Wozownia, od Sgo Michała do naięcia.

☞ Ktoby sobie zyczył w Warszawie mieć Osobę płci Żeńskiej w średnim wieku posiadaiącą ięzyk Polski, Francuzki, Niemiecki, do Panienek, ich dozoru, wychowania, ułożenia i zupełnie zastąpienia miejsce Matki, która pełniąc iuż ten obowiązek w znacznych domach zjednała sobie chlubne świadectwa, lub też do kompanji; raczy się udać na ulicę Marjensztad Nr 2647 w podwórzu prosto Bramy w officynie na pierwszem piętrze od schodów po prawej ręce.

W Dobrach Jabłoń w Woiewództwie Podlaskiem położonych, znajduie się znaczna ilość Topoli młodych, przeszło 10,000 sztuk do spredaży, których wysokość od 5 do 6 i więcej łokci dochodzi; życzący przeto nabyć takowych, w partjach mniejszych lub ryczałtem, zechcą się zgłosić do P. Ignacego Bentkowskiego mieszkaiącego w Warszawie w Pałacu JW. Jenerała Wincentego Hr: Krasińskiego Nr 410, gdzie i o cenie i czasie odstawy onychże, bliższą wiadomość zaciągnąć można.

W domu Nr 179 przy ulicy Nowomiejskiej w kamienicy narożnej od Starego Miasta frąt, na 1szem piętrze znajduią się 3 Pokoie i Sala obszerna z Kuchnią, Piwnicą i Drwalnią od Sgo Michała r. b. do naięcia za pomierną cenę, właściciel mieszka na dole. Kto sobie życzy odbierze tam dalszą informacją.

Podaie się do publicznej wiadomości, iż w dniu 28 m. i r. b. o godzinie 10tej rannej w Pradze przy Warszawie pod Nr 215, przy ulicy Ząbkowskiej sprzedawane będą ruchomości prawnie zaięte iako to: Stoły, Komody, Lustra, Szafy, Garderoba, męzka i żeńska, etc. za gotowe pieniądze więcej daiącemu. — Jan Łabęcki K.T.C.W.M.

Niżej podpisany Fabrykant Oleiu w Domu przy ulicy Twardej pod Nr 1083 mieszkaiący, maiąc na swym składzie dość znaczną partją Oleiu preperowanego, do Lamp używaiącego się, przeto poleca się w tym względzie Szanownej Publiczności, aby rzeczony Olej brać odemnie raczyła, który nie tylko że za umiarkowaną cenę sprzedawać będę, ale nadto do każdego garca deklarnię dodać bezpłatnie pół tuzina knotów do Lamp potrzebnych, życzący zaś kupić samych knotów, i tych może dostać za cenę tańszą iak w innych to iest: tuzin do Angielskich Lamp szerokich po gr: 12 wązkich do kenketów, i woskowanych po gr: 7, do nocnych Lamp wązkich po gr: 1 łokieć. — Lewek Baumwoll.

Potrzebna iest Osoba płci żeńskiej do początkowej edukacji dwóch małych Panienek; dalsza informacja przy ulicy Sto Krzyskiej pod Nr 1327 na dole, pytać się u Lokaia Onufrego.

Szanowni Jchmość Rodzice lub Opiekunowie życzący umieścić dzieci swe na Stancji wraz z Stołowaniem, oraz wszelkiemi wygodami, dla uczęszczania do Szkół publicznych w Warszawie, raczą się zgłosić do Handlu Sukien Kraiowych przy ulicy Miodowej obok OO. Kapucynów, gdzie bliższą informacją względem warunków, oraz dozoru i Korrepetycji w naukach powziąść mogą.

Dom Murowany z Oficyną i Ogrodem do sprzedania z wolnej ręki każdego czasu pod Nr 2163, ulica Bonifraterska.

TEATR. — Jutro 6ty raz Opera Dama biała.